

Učiteljski TOVARIS.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise, naročnino in oznanila prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 22.

V Ljubljani, 15. novembra 1881.

Tečaj XXI.

Dom in šola.

Prijetni dnevi počitnic so minuli, učitelji in učenci so zopet pri delu. Začetek šolskega leta prinaša raznim družinam tudi raznovrstne skrbi in pripravljanja. To pa posebno tam, kjer imajo otroka, kateri bode na novo v šolo pristopil. Zdaj nastopi za otroka resni čas, kajti namesto raznih igrač rabil bode šolske knjige in druge učne pripomočke; njihovim rediteljem se pridružijo razne želje in skrbi se njim tudi jako pomnože. Želja starišev namreč je, da se njih deca dobro odgoji in da se veliko za svoje življenje koristnega nauči. Da se pa od šole jako veliko zahteva, ne premislijo marsikateri stariši, da je njih dolžnost za to skrbeti, tudi doma svoje otroke v zmyslu šole odgojevati. Od raznih strani se slišijo pritožbe: šola ne izvršuje svoje naloge! Kaj je pa uzrok temu? Hiša, katera bi morala biti glavna in prva odgojiteljca, pa šole malo, ali celo nič ne podpira, marveč, Bogu bodi potoženo, šoli še tu in tam celo nasproti ravná.

Hočem toraj na kratko načrtati, kako bi morali stariši šoli pomagati. Pred vsem morali bi stariši skrbeti, da obudé v otročjih srcih spoštovanje in veselje do šole. Vsaj ne smejo otrók, kadar se kaj pregreše, s šolo in učiteljem strašiti. Ko so otroka v šolo upisali, naj bi stariši v navzočnosti svojega otroka svoje veselje nad to dobroto izrazili in radi tega od otroka hvaležnosti zahtevali. Ves čas šolskega obiskovanja mora biti učitelj v očéh otroka najimenoitnejša oseba, toraj morajo stariši opustiti vse take pogovore, s katerimi bi se čast in poštenje učitelju pri otrocih le količkaj kratila. Posebno naj bi stariši pritožeb otroka čez učitelja ne poslušali, temveč otroke raje posvarili in podučili, kedar kaj takega

slišijo. Kaj hočem pa reči o tacih neprevidnih roditeljih, kateri cele vrste nespodobnih priimkov nad učiteljem v navzočnosti svojih otrók izgovoré, ako je bil njih nepokojni otrok v šoli po zasluženi kaj malega kaznovan? Bode li potem otrok tacih starišev res svojega učitelja čislal in ga kot odgojitelja spoštoval? — Šola je tisti kraj, kjer se v otroku redo- in snagoljubna čutila vzbujajo in vzgajajo. Starišev skrb naj toraj pred vsem drugim bodi ta, da svoja deca lepo umita in spodobno opravljena v šolo pošiljajo, kajti snaga ne napravi kdo vé kaj troškov, včasih pač nič drugega, kot pot do vode.

Pred vsem drugim je pač najvažneje to, da otroci neprestano redno v šolo hodijo. Ako je otrok za šolo ugoden, mora o pravem času v šolo in naj ga vsako domače delo šoli ne odteguje. Ako otrok redno šolo obiskuje, sme se nadejati dobrega napredka v učenji; nasprotno pa otrok, ako iz šole ostaja ter jo neredno obiskuje, v učenji zaostaja, njegovo dušno razvijanje je pomankljivo, napredek v učenji je nemogoč; otrok ne zgubi potem le veselja do šole, ampak mu postane zoperna in pravo strašilo. Največ šolskih zamud se pa nahaja pri tistih otrocih, katerih stariši so bolj revni, in teh je dandanes tudi na kmetih čedalje več. Povod k temu dajo pa stariši sami, ker v svoji nespameti so do šole malomarni, ter vidijo v nji mesto veliko dobrotnico in prijateljico le sovražnico. Otroke, katerih preživiti njim je skoraj nemogoče, dajo v službo in sicer brezvestnim gospodarjem, kateri jih le včasih ali pa celo nič k pošiljanju ne pošiljajo. Taki stariši se tudi radi s tem izgovarjajo, da njih otroci že dosti znajo, več vediti njim ni potreba, saj ne bodo za gospoda; vsak takó ne mora gospod biti.

Neredno šolsko obiskovanje nahaja se pa tudi pri otrocih premožnih starišev, zlasti tam, kjer se otroci popačijo in omehkužijo. Otroci tacih starišev si velikrat izmislijo kako bolezen, ali njim je vreme premerzlo ali pregrdo za pot v šolo. Takim starišem se dozdeva tudi precej predolg pot za njih otroke do šole, zato otrokom, ki nimajo veselja do učenja, radi privolijo, da domá ostajajo. Rado se tudi prigodí, da taki stariši ako po svojem poslu kam gredó, ali jih pride kak sorodnik ali prijatelj obiskat, svoje za šolo ugodne otroke doma pridržé. Vsa taka in enaka ravnanja so pa brezvestna, toraj vse graje vredna.

Sveta dolžnost starišev toraj je: svoje otroke redno v šolo pošiljati, jih tudi domá k učenju priganjati, večkrat z učiteljem posvetovati in pogovoriti se o otrocih in tako z učiteljem združeno otroke odgojevati. Stariši naj svoje otroke v cerkev s seboj jemljejo, nikdar pa na kake veselice, še manj pa v gostilno. Domá naj jim pusté vedno toliko časa, da naloge, katere imajo domá izdelati, natanko izvršé. Modri učitelj tako ne bode otrók z hišnimi nalogami preobkladal, temveč le toliko, da se v šoli že predavani predmeti domá ponavljani bolj v spomin vtisnejo.

Tako je bilo v teh vrsticah navedenih nekaj neogibno potrebnih pogojev za uspešen šolski poduk. Le ako bodeta dom in šola združena otroke odgojevala, kakor je bilo omenjeno, bode odgoja dober vspeh imela, in šola bode mogla želji starišev ostreči, da bodo otroci dobro izrejeni in se mnogo naučili.

J. B.

I.

France Svetličič.

Oglasil se je Svetličič v Slov. Glasniku tudi l. 1862 s pesmico po narodni povesti zloženo „Cerkniško jezero“ (Zakaj še dan današnji iz lesa gostega — Dva grada vsa poderta tak milo gledata — V planjavo lepo, kjer je široko jezero — Med Javornikom temnim in Slivnico golo itd.), zv. VIII. št. 2; in l. 1863 z balado „Ukleti grajščak“ zv. IX. št. 2. gl. Cvetn. slov. slovesn. str. 175. 176 (Sred Ulake, planine nad zgornjo Vrhniko..). — Odslej pa je popeval spet v Novicah, kjer se na pr. l. 1864 str. 391. 392 nahaja njegova sloveča „Hrušica“ (Kedar solnce teka trudno — V sinje morje se topi . .), gl. Cvetn. slov. slovesn. str. 34. 35; l. 1867 str. 238. 239 njegova iskrena „Na Mravljiskem vrhu“ (Kaj se beli tam na gori — Med grmovjem in med bori, — Je li groblja, je li sneg? — Groblje v kraji tistem ni je, — Burja studna več ne brije, — Davno kopen je že breg itd.); in l. 1869 str. 424 njegova grozna „Zaklad na Hudem polji“ (Golak je vrh najviši kedanjih Belih gor, — Pod njim na vzhodnji strani ravnina, polje skor; — Kmet „Hudo polje“ pravi jej še današnji dan, — In ne stori stopinje na njo, če ni prigan itd.). —

Do l. 1863 župnikoval je v Sorici, sosed Bohinju, in l. 1865 dobi v Godoviče znamenito čestitko, katero mu je 15. sept. t. l. zložil mladi dr. J. Mencinger z naslovom: Gospodu župniku Francu Svetličiču pozdrav iz Bohinja, in ta se glasi:

Naključje neprijazno nas preganja,
Prijatle loči na vse štiri strani,
Kar nam ljubó je, nam doseči brani,
In temu nas, kar neljubó je, vklanja.

Uči britkost in skušnja nas vsakdanja,
Da nam za boj življenja dni so dani,
In nam le trud in blago djanje hrani
Vse dni mladostno moč do smrti spanja.

O duh nevklonjeni, tedaj se trudi
Za blago reč: za domovine slavo,
Iz zmot in spanja svoje brate budi;

In dvigni nad praznotno se nižavo:
Kar tlači dušo, vse se enkrat zgrudi,
Pa zmage venec čaka blago glavo.

Tako je natihoma kdo počislal tihega pesnika blago delovanje. Mladi slovenski svet se zanj ni kaj menil, ker ga ni poznal. Baval se je vendar Svetličič s poezijo celó do smerti, kajti poslednja pesem njegova „Slovensk junak“ spisana je 12. jun. 1880. Kedaj so zložene še ostale, ni povedano. Znancu iz Horjula, na Verhniki nekđaj sosedu, mi je na prošnjo rad izročil vse svoje še nikjer ne natisnjene pesni. Svěst sem si, da storim dobro delo, ako — opisavši skromnega pesnika slovenskega verlo dejanje — njemu na slavo, rojakom pa v koristno zabavo priobčim tukaj vse te bisere našega slovstva. Ti so popolnoma v njegovih oblikah rokopisnih:

S o n e t.

Po tvoji volji daj mi Bog živeti,
Od seh mal, de življenja čas poteče,
De pride smert po mene, in poreče:
Z menoj, prijatelj ljubi! jenčaj peti.

Bi hotla poželjivost me prevzeti,
Daj, Oče! de zbujena vest me speče,
Daj, de oberrem zapeljivki pleče,
De memo brezna vere luč mi svetí!

Vesel tadaž zapustil bom to ječo,
Izročil tebi dušo, zemlje krilu
Povernil, kar mi je blo posodilo.

Pri tebi v raji bom prepeval srečo:
V izvoljenih nebeščanov številu
Vživati truda časniga plačilo.

K d o s e m ?

Sem spevorečnik golemošnji,
Pa vendar prudek vsaki dan;
Ne briga me, je li o košnji,
Je li o svetem Gracijan? ¹⁾

Osoda moja me ne peče,
In sreča družih ne skelí;
Kako se pravda vlad izteče,
To mene kar nič ne srbí.

Cvetice moje so zvenele,
Pestrejših včakal, vem ne bom,
Letite toraj name strele,
Saj skor me kril bo hladni dom.

M u č é n e c D i o k l e c i j a n u .

Podnožje tvoje bodi gora bela.
Oblakov kopa tvojih rok slonilo,
Gromenje veličastva poročilo,
Pogled tvoj jezni smrtonosna strela;

¹⁾ 18. decembra,

Začetek tvoj, ko Eva je spočela,
Kot peska v morji tvojih let število,
Moriti vedno tvoje opravilo,
Osoda moja pa muk vrsta cela:

Nikdár ne bom te molil; stvar strohljiva,
Prah zemlje si kot jaz, in v prah povrnil,
Se bodeš z mano vred, ko ura pride.

Visoki Bog, ki zanj trpim, pa vliva
Mi v srce sladki up, da mi odgrnil
Bo pot med večnih dvorov krasne zide.

Iskrice.

Ohrani si budečo vest in poslušaj njen glas.

Vest je glas božji, katerega zvesto poslušaj in se brez obotavljanja vselej in natančno po njem ravnaj, za kar bodi vedno pripravljen in imej tudi v ta namen potrebno srčnost. Poštena in čista vest, ako jo zvesto poslušáš, ti je najbolje zagotovilo, da tako delaš, živiš in si tudi v resnici to, za kar te je ljubi Bog vstvaril — namreč človek ne pa žival. —

Čuvaju in opazovalcu (vesti), katerega v svojem oprsji vedno se saboj nosiš, ne moreš nikdar uteči in se mu nikjer skriti. Vsi drugi vsakovrstni čuvaji tvojega življenja v človeški podobi dajo se na ta ali drug način s podkupom preslepiti in na naopačno pot zvoditi; le tvoj najstrožji čuvaj (tvoja vest), ostane vselej stanoviten in nepodkupljiv.

Vest je nepodkupljiva, nevtrudljiva in neprizanesljiva; hodi, kodar hočeš, počenjaj, kar ti je ljubo in drago, skrij se, kamor koli hočeš — povsod te spremlja, opazuje, tolaži ali pa toži, kakoršno je ravno tvoje kretanje. Ona nikdar ne spi in ne počiva; njena izredna posebnost je pa nje božji, nepozabljivi spomin; tvojih dobrih in slabih dejanj nikdar ne pozabi; za prve te pošteno plačuje a za druge pa tudi brezobzirno kaznuje in to vselej ob pravem času. Ne bodi za njen glas nikdar gluha.

Dobra in mirna vest je najboljši, najzlahtnejši in tudi najdražji zaklad tvoj, ako jo imaš tudi v tvoji oblasti. Zaničevanemu in zavrženemu prosjaku, če jo ima v lasti, daje neminljivo veljavo, za kakoršno bi marsikateri knez vse svoje posvetne zaklade rad potrosil, ko bi jo bilo mogoče z denarjem in zlahtnimi kameni tudi kot robo v štacuni — kupiti. In ta neprecenljiv biser je v tvoji oblasti; pridobiš ga s pravim poštenim krščanskim življenjem.

Le notranja dobra zavest daje ti pravo zadovoljnost in dušni mir.

Če okolo in okolo tebe vsi viharji cele zemlje razsajajo in buče, če ognjene strele izpod neba proti tebi švigajo, če pa tvoje srce ne razsaja, kraljuje ti povsod naj lepši nebeški mir.

Notranja zavest o tvojem dobrem in poštemem prizadevanji ti je boljše plačilo, kakor posvetna hvala vsega sveta — če imaš nemirno vest.

Spoštuj samega sebe.

Previsoko in pa premajhino spoštovanje samega sebe ima vselej hudobije in spridenosti za neizogibni nasledek.

Kadar si došel do spoznanja, da samega sebe vredno spoštuješ, ne potrebuješ več tujega nadzornika tvojim skrivnim dejanjem, dokler pa tega spoznanja še nemaš, čuvaj se s tem, da vsako drugo osebo po vsem vredno spoštuješ.

Prava zavest o vrednosti tvoji daje ti moč za dobro, nezavest tvoje vrednosti oropa te tudi vse tvoje prave moči.

Med vsemi svojimi znanci navadno človek nima nobenega, da bi ga od vseh strani tako slabo poznal, nego samega sebe; uči se pred vsem samega sebe dobro spoznavati, in najdel boš s tem talismam modrosti, katera učila te bode tudi samega sebe vredno spoštovati.

Spoznavaj samega sebe na vse strani.

Spoznavaj samega sebe po vsih okoliščinah! In — če si bil tako srečen, da si do svojega lastnega pravega spoznanja došel, prepričal se bodeš, da ti na vse strani potrebnih vednosti, prave kreposti in lastnega premagovanja skoraj popolnoma primanjkuje, ter da v družbi človeški ne veljaš še za -to, za kar te je tvoj stvarnik odločil. Le s pravim spoznanjem samega sebe ti bode mogoče dospeti tudi do prave modrosti katera edina more tvojo veljavo vtrditi in te do pravega namena dovesti.

Ako se pa hočeš kedaj samega sebe prav spoznati, bodi sam svojega dejanja in življenja strog preiskovalec, potem nepristransk tožnik in slednjič ojster sodnik. Kot priče v tej razpravi privzemi vselej razsodbe svojih sovražnikov in nasprotnikov, ter jih vestno poslušaj; povedali ti bodo brez vse olepšave kar naravnost v oči, koliko si v resnici vreden, sam od sebe bi pa v svoji samoljubnosti nikdar ne došel do tega spoznanja.

Največi učenjak na svetu je ta, kdor samega sebe na vse strani prav in resnično pozna, a najmočnejši korenjak pa tisti, kateri svoje strasti vselej in povsod krepko premaguje.

Brez spoznanja ni vojske, brez vojske ni zmage, a brez zmage tudi ne zaslužene slave in plačila.

M. R.

Iz polpreteklega časa.

Kjer gre za denar, tam rada neha vsa prijaznost. Ljudstvo se nerado vnema za ustanove tam, kjer se mu terka na žep. To velja tudi pri napravi novih šol. Veliko se trudijo šolske oblasti, preden ustanové

nove šole. A še veliko teže je bilo to pred novo šolsko postavo kakor je sedaj. Takrat je mogla šolska občina sama šolo postaviti in skerbeti za plačo učiteljevo. Sedaj pa revnim občinam pri šolskem poslojji pomaga normalni šolski zavod, učitelji pa se plačujejo iz deželnega premoženja in naloži se potem naklad na davke. — Toliko bolj moramo tedaj čislati može, ki so v tistih časih, recimo jim napolpretekli, mnogo šol ustanovili, da tako sedanji vek, t. j. odsihmal kar se nove šolske postave dejansko izveršujejo, dela na podlagi preteklega.

Iz zgodovine ljudskih šol vzemimo danes jedno iz Vipavske doline, namreč šolo v Šturiji.

Tukaj je bil do leta 1831, toraj do prihoda g. Jurija Grabrijan-a, sedanjega dekana in častnega korarja Vipavskega, kateri je imenovanega leta le-sem kot duhovnik nameščen bil, kraj brez vsakoršne redne šole. Še le ta verli, za izobrazbo mladine vsestransko vneti gospod je v svojej marljivosti z velikim trudom in modrim postopanjem v dveh pervih letih svojega bivanja vse zapreke premagal in novo šolo z rednim podukom v življenje obudil, kar se je sledeče vršilo:

Pervi dve nedelji po svojem dohodu v Šturijo je g. Grabrijan ljudi po cerkvi (med pridigo) opazoval, a pri nobenemu kakih molitvenih bukvic zapazil ni; to zdelo se mu je pa čudno. Vprašal je po vzroku tega tadanjega cerkvenika. V začudenje svoje pa dobi odgovor, da nobeden brati ne zná, ker tukaj nikdo kake šole ne obiskuje, in je tudi obiskovati ne more, ker je občina brez nje. V Šturiji bil je takrat samo organist, kateremu je občina letnih 80 gld. plačila odrajtovala. V posledici začne g. Grabrijan na to misliti in na vse strani prevdarjati, kako bi bilo moč v Šturiji redno šolo ustanoviti. Tadanji organist za to zve, ter prične sumničiti, da bode svojo organistovsko službo zgubil, če se redna šola osnuje, na kar začne on prvi s tem kljubovati, da se orgljanju odpove; vsled tega so vtihnile orglje res skoz celih 18 mescev. Te prilike se poprime g. Grabrijan z dobrim vspehom. Drugo leto o priliki navadnega spraševanja gospodarjev za velikonoč napravi dva zapisnika. Pervi obsegal je ta-le zapopadek na čelu:

„Mi podpisani gospodarji in občinarji smo za-to, da se orglje v cerkvi svetega Jurija v Šturiji prodajo, ker jih ne potrebujemo samo za tiho parado in potrato prostora v cerkvi“.

Obseg drugega zapisnika bil je pa ta-le:

„Mi podpisani gospodarji in občinarji smo za-to, da se tukaj dobi novi organist, kateri bode tudi izprašan učitelj, ter naj se tukaj ob jednem šola z rednim podukom kolikor mogoče hitro organizira in v življenje obudi“.

To je bilo za posestnike dvoje razpotij, katerih jednega morali so si izvoliti.

Po kratkem premisleku in opombi tadanjega g. župana Šturijskega, „da bilo bi sramotno orglje prodati“, sam župan prvi podpiše zapisnik za napravo redne šole in nameščenje izprašanega učitelja — ob jednom organista, — kateremu sledili so potem podpisi vseh drugih nazočih posestnikov in gospodarjev po versti. Tako je bil tukaj prvi temeljni kamen za uredbo redne šole vloženi.

Na to bila je prva skerb neutrudljivemu g. Grabrijan-u, prihodnjemu učitelju stalno plačo urediti in zagotoviti, kar je dosegel v dogovorih z občinskim odborom, kateri je po konškripciji po občini od hiše do hiše k prvotnej organistovej plači še toliko določil, da je letna plača skupaj 250 gld. starega denara znašala. Ko je to letno plačo tudi c. k. gosposka odobrila in poterdila, naprosi g. Grabrijan koj v. č. knezoškofijski konzistorij v Ljubljani, da nemudoma dekretira za Šturijo takega mladega, novoizprašanega kandidata, kateri je ob jednom dober organist in pevec.

Škofijstvo želji g. Grabrijan-a vstreže in uže leta 1833. novoizpitanega kandidata, g. Jernej-a Urančič-a, kot prvega rednega učitelja, ob jednom organista, le-sem dekretira.

Ta mladi in verli gospod se je ljudem koj prvo nedeljo z lepó ubranim orglanjem in čverstim petjem (samospevi), tako prikupil, da ga niso mogli dosti prehvaliti; a še bolj se je on celej občini s tem priljubil, ker bil je verli in marljivi učitelj šolske mladini. Iz začetka je hodilo tudi iz bližnje (primorske) Ajdovščine mnogo otrok v Šturijsko šolo, ker je bil tamo le nekak malenkostni poduk za silo, — brez redne šole.

(Dalje prih.)

Zabava in pouk.

Palestina.

Pri zemljepisji nam niso vsi kraji jednako važni in zanimivi. Za domačo deželo nas zanimiva gotovo naj bolj sveta dežela. Uže otroci smo slišali od Betlehema, Jeruzalema, postavljali na jaslice slike teh mest. Pri svetopisemskih zgodbah smo spremljevali našega Izveličarja po domači deželi (Galileji) od kraja do kraja, stopili z njim v Jeruzalem, vidili ga umirati na Kalvariji in veličastno v nebesa iti na Oljski gori. Zemljepisje sv. dežele nam razkazuje vse te kraje, opisuje njih lego, brez znanja Palestine ne moremo do dobrega razumeti zgodbe očakov, poklic izvoljena ljudstva, in kar je najimenitnejši: Jezusovo življenje in njegovo dejanje nam razjasnuje znanje Palestine, n. p.: zakaj se je Jezus naj raje mudil v Galileji okoli Genezareškega jezera v mestih Kapernaum, Betsaida i. d. Ako pa uže vse, kar je vernemu kristjanu najdražjega in

svetejšega, na stran pustimo, je zgodovina Izraelskega ljudstva v svetni zgodovini iz več uzrokov silno važna; ni ga kraja, ni ga kotiča na svetu, kjer bi se bila ljudstva tako dervila, zemljo teptala; ni je zemlje toliko s kervijo napojene, kakor je ravno judovska dežela. O Davidovem času so bili Izraelci prvo ljudstvo od Nila do Evfrata; tam so terčila skupaj prva mogočna kraljestva: asirsko, babilonsko in egiptovsko, pozneje sirska in egiptovska. Judje in Feničarji so bili med njimi v tla pomandrani in njih zemlja upustošena. Vzemimo pa dalje strašni pogin Jeruzalema, ki ga menda v zgodovini jednacega ni; pustoščenje pod Hadrijanom, ki je tri leta trajalo, bôje Carijgrada s Perzijani, z fanatičnimi Mohamedani, z divjimi Seldščuki, pozneje pa križarske vojske, potem bomo lahko razumeli, da ni ga kraja na svetu, ki bi se tolikrat imenoval v zgodovini, ni ga ljudstva, v katerem ve povedati zgodovina vseh časov toliko, kolikor od judovskega. Palestina je na vzhodnih bregovih sredozemskega morja, blizu vseh treh delov sveta, pa vendar nekako s puščavami in gorami zagrajena, kakor navlaš vstvarjena za ljudstvo, ki hrani razodenje Božje, med katerimi ima prisijati luč sveta v razsvitljenje judom in nevernikom.

Od judovskega ljudstva ve povedati stari vek, Mozes je bil najprvi zgodovinar, kar nam je znanega. Gerki in Rimci so Jude opisovali, pričakovanje obljubljenega Zveličarja, ki ima priti iz Judovskega rodu, je bilo ob Avgustovih časih splošno; Rimljani so sovražili, zaničevali in zatirali Jude, a ti so jih preživel; srednji vek ve od njih veliko povedati, in tudi dan danes so povsod med kristjani in mohamedani ljudstvo za se, ki ima ostati do konca sveta. Sveto deželo so obiskovali in popisovali verni kristjanje, racionalisti in bogotajci. Jeruzalem je sveto mesto kristjanom, mohamedanom in judom; obiščimo tudi mi te kraje in peljimo vanje šolsko mladino. Nekateri pravijo, „sveta dežela“ se mora otrokom opisovati, kakor berž znajo zemljevide brati, toliko je gotovo, da so šole ob vseh časih poudarjale znanje Palestine; nekaj je bilo pri zgodbah sv. pisma od Kr. Šmida v pristavek popis in zgodovina svete dežele, a v novejših časih, ko se gleda bolj na nazor, imajo zgodbe sv. pisma od F. Šusterja zemljevid judovske dežele in narisano pot Izraelcev iz Egipta skoz rudeče morje in puščavo v obljubljeni deželo. Nekateri še celo terdijo, da so zgodbe sv. pisma naj pripravnejši uvod v občno povestnico, ker se tu prestopa od družine k rodu, od rodu k narodu, in ker v zgodovini Izraelskega ljudstva nastopajo tudi vsi kulturni narodi starega veka; toliko je gotovo, da je judovsko ljudstvo in dežela, v kateri ima svojo domovino, silo važno vsakemu omikancu, kristjanom je dežela ta „sveta dežela“. Naši verni predniki so nam zapustili: oljske gore, kalvarije; stavili so kapele, ki so zgrajene v enakem razmerji, kakor je bil Zveličarjev grob n. p. pri Božjem grobu blizu Ljubljane, na Žaljah v Kamniku i. dr.

1. Razna imena.

Naj starejši ime dežele je Kanaan; t. j. nižava v nasprotji z Aram, t. j. višavje; Izraelci so imenovali s tem imenom dežele, ko so se spominjali božjih obljub in potovanja svojih očakov. (Drugi izpeljujejo besedo od Kanaan-a sinu Hamovega.)

Palestina se imenuje ta dežela pri Gerkih in Rimcih od Filisteje, t. j. južno-zahodni del dežele ob morji, kjer so stanovali Filistejci.

Izrael se imenuje dežela od očaka Jakopa, ki se je imenoval Izrael, bojevalec z Bogom, odkar se je z angelom boril, potomci njegovi so Izraelci; Judje se imenujejo po Judu, čertertem sinu Jakopovem.

L. 975. je razpadla judovska kraljevina pod Roboamom na dvoje. Kar je Davidovemu rodu zvesto ostalo, namreč rodova: Benjamin in Juda, imenovalo se je kraljevina Judovska. Deset drugih rodov si je izvolilo Jeroboama za kralja, in bila je kraljevina Izraelska.

Hebrejci so bili tudi imenovani Abrahamovi potomci od Abrahama, ki je bil Hebrejec, prišel onstran reke (Evrata).

„Obljubljena dežela“ se zato imenuje, ker je Bog obljubil Abrahamu in njegovemu zarodu to deželo.

„Dežela, po kateri se mleko in med cedi“, imenovala se je zaradi svoje rodovitnosti.

Sveta dežela to pa več pove, kakor vsa druga imena. Sveta nam je ta dežela, ker se je Bog razodel svojemu ljudstvu, in je božji sin v nji učil in terpel; tukaj so tudi bili prvi mučeniki za sveto vero. Dežela je sicer mala in neznatna ali v zgodovini sv. vere je prva, tudi v svetni zgodovini ni zadnja, kar smo omenili v vvodu.

2. Meje, velikost in razdelitev.

Palestina ima na vzhodu pusto Arabijo, na jugu petrejsko, ki se imenuje po mestu Petra (nekateri pravijo kamenitno) in Egipt, na zahodu sredozemsko morje in Fenicijo; na severu meji na Fenicijo in Sirijo. Te meje so bile za časa Izveličarja; v drugih časih so bile tudi meje drugačne, posebno pa na vzhod, n. p. ob Davidovem in Salomonovem času.

Največ se razteza Judovska dežela od severa na jug, manj pa od vzhoda na zahod. Obsega pa 470 □ milj, t. j. nekako taka velikost, kakor Štajersko in Dolenjsko ob Savi in Kerki. Palestina je bila na verhunci svoje slave pod Davidom in Salomonom, ta čas se je tudi najdalje raztezala. Ob času Rimljanov je imela dežela 3 milijone prebivalcev, ob času največje slave je imela okoli pet milijonov.

Razdelitev je bila v raznih časih tudi različna. Jozua, premagavši Kanamejce, je razdelil deželo med 12 rodov Izraelovih. Ko je očaj

Jakob Jožefova sinova za svoja vzel, dobila sta tudi ta dva svoj delež pri razdelitvi. Levijev rod ni dobil deleža, marveč 48 mest med drugimi rodovi. Rodova Ruben, Gad in polovica Manasetovega rodu so dobili deželo unkraj Jordana (začenši od juga na sever) zarad obilo čed. A vsi ratoborni (bojeviti) možje so mogli iti čez reko ter pomagati svojim bratom pri osvojitvi dežele. Rodovi: Asar, Neftali, Cabulon, Isahar, druga polovica Manasetovega rodu, Efrajm, Dan, Benjamin, Juda, Simeon (tukaj so naštetni od severa na jug) so dobili deželo na zahodno stran Jordana.

Omenili smo uže razdelitve dežele v kraljevino judovsko in izraelsko. Pri tem še opomnimo. Pri kraljevini Judovski je bil Jeruzalem in tempel, svečeniki in leviti so se oklenili manjše države (judovske), temveč ker je prvi izraelski kralj Jeroboam začel malikovati. Kako in zakaj da so preroki naj bolj delovali v Judeji, nam pove sv. pismo.

O času Kristusovem, ko so Rimci gospodovali, delilo se je Judovsko na štiri pokrajine (provincije): Judejo, Samarijo, Galilejo in Perejo. Perve tri so bile tostran na desnem bregu Jordana, Judeja na jug, Galileja na sever in v sredi med njima Samarija. Pereja je bila onstran Jordana na levem bregu.

3. Gore in ravnine.

V severnem delu dežele je dvoje imenitno gorovje: Libanon in Antilibanon, oboje gorovje se razteguje vzporedno, vendar Libanon bolj severno, Antilibanon bolj južno. Tisti del Antilibanona, kjer izvira Jordan, imenuje se Hermon.

Libanon toliko pomeni, kakor snežene gore, ker so najvišji verhovi navadno kriti sè snegom. Severno gorovje, ki loči Sirijo in Palestino, videti je od daleč gola pečina, ako se od blizo pogleda, vidi se, da je obdelano in obljudeno. Kraj med Libanom in Antilibanom imenuje se Coelesirsko, t. j. votlo Sirsko, dežela je kadunjasta.

Libanonske cedre daleč slove, in sv. pismo pove, da je kralj iz Tire dal Salomonu ceder, ko je stavil krasen tempelj, nekaj njih verstnic še stoji.

Na jugu od Libanona na desni strani Jordana je gorovje Neftali. Samariji na sever in v jugozahodnem kotu razteguje se od jugovzhoda na severozapad gora Karmel; ime pomeni rodovitno livado. Tukaj je prebival nekaj časa prerok Elija.

Vzhodno od Karmela vzdiguje se gora Tabor, tista gora, kjer se je Jezus bil veličastno spremenil. Še sedaj se v spomin na to obhaja vsako leto na ti gori svečanost.

Ne daleč od Tabora je „gora blagrov“, kjer je Zveličar pridigoval, in je razkladal, kakor nam sv. evangelist Matej pripoveduje, osem blagrov. Gorovje Efrajm se razteza blizo Jeruzalema. Ima gojzde, rodovitne dole,

in travnate visravni. V Samariji ste gori Garicim in Hebal. Na gori Garicim so imeli Samarijani svoj tempelj.

Gorovje Gelboe se sklepa z gorovjem Efrajm. Na gori Gelboe je Savel umerl silno žalostne smerti, padli so tudi njegovi hrabri sinovi v boji z Filistejci. Z gorovjem Efrajm sklepa se tudi gorovje Juda, ki se razteza na jug od Efrajma.

Na vzhodni strani gorovja Juda, ki se razteza do okolice Jerihunske, vzdiguje se precej sterma gora „Quarantina“, ali gora štiridesetdanskega posta našega Izveličarja.

Na levi strani Jordana je gorovje Galaad in Moab. Gorovje Galaad se derži na severno-vzhodnem kotu mertvega morja gora Nebo, kjer je umerl Mozes. Sv. pismo pravi: Bog sam ga je pokopal; Mozesovega groba ni poznal živ človek.

Našteli smo naj imenitnejše gore v Palestini, iz tega vidimo, da je Palestina gorata dežela. V deželi so pa tudi ravnine, katere hočemo sedaj naštetati.

4. Ravnine v sveti deželi.

Pervič gre tukaj omeniti Jordanske ravnine. Pretaka jo reka Jordan. Razteza se od jezera Genezareth do mertvega morja, dolga je 25, široka kacic 6 ur. Potok Kison namaka ravnino Jezrael (grško Ezdrelon), ki se raztezuje od sredozemskega morja blizo Jordana; tukaj so bili večkrat bitke. (V novejših časih Napoleona s Turki.)

Dolina Jozafat, katero preteka potok Cedron, ki je po letu večidel suh, je med Jeruzalemom in Oljsko goro. Ozka je, čim bolj se bliža mertvemur morju, tem bolj se znižuje. V dolini Jozafat so nekdanj pokopavali mertve, priča temu je mnogo pokopališč.

Dolina Terebintov je blizo Betlehema; tam se je David bojeval zoper velikana Goliatha. Na južni strani mertvega morja je solnata dolina, kjer je David pobil Sirce in Idumejce. (Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz postonjskega šol. okraja. (V našem šolstvu. — Nekaj nenavadnega.) S pričetkom letošnjega šolskega leta razširili ste se dve šoli v dvorazrednici pri nas, namreč: jednorazrednici v Košani in Vrémah. Zavsem šteje tedaj postonjski šol. okraj zdaj 35 učilnic z 50 razredi. Izmed teh so 4razredne tri: Postojna, Senožecé, Vipava; trirazredna ena: Trnovo-Bistrica; dvorazredne štiri: Hrenovce, Knežak, Košana, Vreme; ostale šole pa so jednorazredne, torej 27 (Budanje, Col, Goče, Lozice, Ndanje selo, Matenja vas (Št. Ivan), Orehek, Ostrožno brdo, Podkraj, Podraga, Planina, Postenje, Prem, Razdrto, Slap, Slávina, Sp. Zemon, Studéno, Suhorje, Šenpeter, Šturija, Št. Vid, Trnje, Ubelsko, Verbovo, Vrabce in Zagorje).

Kot izvanreden slučaj naj Vam zabilježim to, da ima jeden učitelj našega okraja v svojej učilnici — šola je jednorazredna — mej 40 učenci in učenkami, ki jo obiskujejo, 26 tacih, ki slišijo vsi na priimek: »Volk«. Torej mej 40. šestindvajset učencev — Volkov! Res kuriozum! (Naj jih pa kliče po domačem priimku. Vr.) A. G.

Iz Novomeškega šolskega okraja. (Učiteljska konferencija.) (Konec.)
— Za šolskim zapisnikom naj bolj važna uradna knjiga »šolska kronika« se mora razločiti od navadnega zapisnika, zarad tega je neobhodno potrebno, da učitelj naj bolj pazi na to knjigo, da se ne bode v njo pisarilo nepotrebnih reči, vsled katerih knjiga tudi svojo veljavo zgubi, sklenili ste konferenciji, da se bodo v šolsko kroniko zapisovale le za šolo zgodovinsko važne reči, n. pr. ustanovitev šole, imena stalnih i pomožnih učiteljev, potem dan in mesec vmeščenja i tako tudi premeščenja. Važni dogodki in izvanredne svečanosti, sploh taki dnevi, ki so bili za šolsko mladino v resnici dnevi radosti i posebnega veselja. Tudi obiskovanja predstojnikov šolskih, ali družih imenitnih oseb. O obiskovanji nadzornikovem naj se zapiše v kroniko, kolikokrat je šolo nadzoroval v letu.

Tednik naj se piše takó, kakor do sedaj, samo mesto sè stavkom, naj se učna tvarina naznanja samo sè številkami bodi si že sè stranjo, bodi si s paragrafi. V tednik se ne sme za jedno uro več tvarine zapisati, kolikor se je more v tem času skončati, zarad tega mora vsak učitelj tvarino pred dotično uro v tednik spisati.

Opravni zapisnik (Gestionsprotokoll) ali boljši mesto tega vložni vpisnik (Exhibitenprotokoll), kateri čisto zadostuje, se ne bode rabil, mesto njega vodila se bode druga knjiga »vložni vpisnik«, stari formulari te knjige imajo se po sklepu konferenciji nadomestiti z novimi.

Inventar se mora tako vrediti, da imajo vse stroke, ki se zapisujejo, v to knjigo, svoje predelke. I tako mora tudi vsaka šola imeti svoj posebni inventar za šolski vrt, kamor se zapisujejo učni pripomočki za kmetijstvo, priprave za šolski vrt, grede, drevesa na vrtu i vrtnarska orodja.

II. O drugi točki, kako bi se nerednemu šolskemu obiskovanji v okom prišlo, sklenili ste konferenciji, da ima v obč. c. kr. okr. šolski svet strogo postopati, kar se tiče neopravičenih šolskih zamud. Za kraje pa, ki so čez jedno uro oddaljeni od šole, naj skerbí, da se ustanové z malimi stroški nove šole. Za te otroke odločili ste konferenciji dva dni kot šolska dneva, i. t. torek i petek. Ta dva dni morajo ti otroci vestno obiskovati šolo. Podučevali se bodo pa samo v čitanji, v računstvu, i v pisanji posrednje z vsakdanjimi otroci t. j. s taistimi, ki so manj kot jedno uro oddaljeni od šole. V teh dveh dnéh se bodo vsakdanji pa neposrednje podučevali. Ti otroci morajo tudi v klopéh posebej sedeti. Ob jednem se je sklenilo, da morajo vsi otroci, akoravno so znabiti med šolskim letom sklenili že 12. leto, šolo obiskovati do konca dotičnega šolskega leta.

III. O tretjej točki, kako naj se na jednorazrednih šolah podučuje, da se zadostuje učnemu načrtu i. dr. določilo se je konečno po dolgej debati, da naj se učitelj na jednorazrednih šolah, na katerih razni vzroki šolski napredek ovirajo tako, da jim ni mogoče v okom priti z najboljšo voljo i z najpripravnišimi sredstvi, kar moči potruđi, da pride brž ko brž do smotra, ter se približa v vsih učnih predmetih, kolikor doseči učnemu načrtu. Pri podučevanji maternege jezika priporočalo se je, da naj vsak učitelj tvarino, ki je namenjena za četrto šolsko leto dvo- i večrazrednih ljudskih šol, na jedno-

razrednih ljudskih šolah koncem šestega šolskega leta, ako mu le prepusté okolščine i razmere, kolikor mogoče temeljito izdela. Zraven mora pa vsaki učitelj pri vsih predmetih na to paziti, da govori pri podučevanju o vseh teh predmetih učni jezik pravilno i da tako imenovane provincijalizme i lokalizme čisto opusti. V občne mora pa vsak učitelj pri podučevanju maternega jezika strogo se deržati ministerskega ukaza 5. aprila 1878, št. 5316.

Kar se tiče računstva, odločilo se je za prvi oddelek nižje skupščine na jednorazrednih ljudskih šolah, da pride učitelj koncem šolskega leta vsaj do 12. številke — »več ni mogoče pri naj boljše volji vzeti«; — v drugem oddelku te skupščine do 50. številke tako, da koncem šestega leta skonča tretjo računico, kajti tretja računica je tako prenarejena, da zadostuje za naj višji oddelek višje skupščine jednorazredne šole.

Pri podučevanju v realijah mora vsak učitelj visoki ministerski ukaz 5. apr. 1878 pred očmi imeti. — Pri vseh družih predmetih naj se podučuje po nčnem redu odobrenem po sl. c. kr. deželnem šolskem svētu dné 19. marca 1879, št. 119; samo s tem razločkom, da se v petji na jednorazrednicah podučuje le po sluhu, v telovadbi pa v prostih i rednih vajah.

Pri vseh učnih predmetih mora pa vsak učitelj na deželi ozir jemati na kmečke razmere; i nikoli pozabiti na to, da ima vsaki dan le kmečke otroke pred sabo, katere ima pripravljati za lepi, častiti kmetijski stan, ki je temelj deželi in državi, vir, iz katerega zajemljejo vsi stanovi svojih životnih moči; on naj pazi na to, da se otroci kmečkemu stanu i domačej hiši ne izneveré, zaradi tega mora pri vseh predmetih učno tvarino prirediti kmečkim razmeram i zahtevam kmečkega stanú.

Pri razgovorjanji o šolskih vrtih se je poudarjalo na to, da so šolski vrtovi v resnici »šolski vrtovi« i prave drevesnice v prid i korist cele srenje, zaradi tega bode vsaka šola dobila tudi formular kakti vertni inventar, kamor bode zapisoval vsak učitelj vrtno pripravo i vse kar je napravil i kar zasadil na šolskem vrtu sè svojimi učenci, da se bode mogel potem skazati, kaj je storil tudi za sadjerejo i sploh za kmetijstvo. Konečno je Novomeška i Trebanska lokalna konferencija sklenila, da bi se v imenu obeh konferenciji na slavno c. kr. kmetijsko družbo v Ljubljani prošnja vložila, da bi blagovolila ta družba iz državne subvencije, ki jo je prijala za napravo i vzdržanje šolskih vrtov pri ljudskih šolah »od slav. ministerstva kmetijstva«, nekoliko podariti ljudskim šolam Novomeškega šolskega okraja.

A. Derganc,

c. kr. okr. šol. nadzornik.

Šolski ukazi.

Iz seje c. k. dež. šol. svéta za Kranjsko dné 29. septembra 1881.
Obravnave zastran šolskega poslopja v Logatci, potem pismo (Akt) o razširjenji dvorazredne v trirazredno šolo v Velikem Gabru, pošljejo se deželnemu odboru z dotičnim nasvetom.

Razsodilo se je o rekurzu ljudskega učitelja, ker mu ni bila spoznana petletna doklada.

Ljudskega učitelja so deli v stalni pokoj.

Prošnjo učiteljske vdove za povišanje nje milodara so poslali deželnemu odboru.

Razsodili so več prošenj za pregledavanje kaznen.

Sklenili so postaviti dvoje učiteljskih služeb v višji plačilni razred. Glavnemu učitelju na c. k. m. učiteljišči so priznali prvo petletno doklado. Štirje učitelji so bili vsled dotičnih predlogov stalno umeščeni.

Poterdili so stalno učitelja na gimnaziji in priznali so mu naslov profesor.

Namestnega učitelja (suplenta) so še pustili v službi.

Razrešenih je bilo več prošenj za nagrado.

Slovstvena naznanila.

„Pervi poduk“. Navod za poučevanje na najnižji stopinji národne šole z ozirom na Razinger-Žumer-jev Abecednik za ljudske šole, sestavil Ivan Lapajne, je ravno kar izšel pri založniku Ig. pl. Kleinmayru & Fedor Bambergu v Ljubljani. Cena mu je 60 kr., s poštnino 5 kr. več.

— V 14. listu letošnjega »Tovariša« smo objavili, da pridejo na svitlo novi mašni napevi »v čast ssv. Cirilu in Metodú«, katere je nabral in deloma harmonizoval ali tudi zložil g. P. Angelik Hribar. Ako smo svoje veselje uže takrat izrazili nad izdavo, tembolj moremo danes trditi, da se nismo motili v prijetni nadeji. Zdaj, ko nam je moč govoriti o vrednosti bogate mašne pesmarice, storimo le svojo dolžnost, da delo še jedenkrat po zasluženji prav toplo priporočamo, kajti orgljavci ne najdejo v jednom zvezku skupaj nikjer toliko bogatega repertoara pravemu cerkvenemu duhu primernih napevov nekaj izvernih, nekaj vzetih najboljšim cerkvenim skladateljem, nego v tej zbirki, kar nam bode vsak potrdil, da je le svoje pevske moči nekoliko vpeljal v ta bogati zaklad. Gosp. skladatelj si je s to izdavo veliko zaslugó pridobil v cerkveno-glasbeni literaturi, kajti s tem delom je naprednim orgljavcem in pevovodjem pomagano iz zadrege. Treba jim ni iskati po raznih zbirkah slovenskih napevov cerkvi dostojnih; g. skladatelj tudi zasluži javno priznanje za blagi čin, ker je čisti dohodek odenil deški ubožnici (asilu), ki je pod vodstvom milosrčnega g. častnega kanonika dr. Gogale. Kdor si torej omisli to delo iz Blaznikove tiskarne za 1 gl. 50 kr. (s poštnino 1 gl. 55 kr.), stori dobro na tri načine, najpred sebi, ker dobi 49 lepih, lahkih, pravilno ubranih in po najboljših načelih harmonizovanih napevov, potem sirotišču, ki je vsestranske podpore vredno in potrebno in poslednjič skladatelju, kateremu bode hitra razprodaja najboljšé priznanje za njegovo požrtvovalnost, ki se je v novič pokazala v njegovem najmlajšem delu na svitlo danim pod nadslovom:

26 Tantum ergo ad IV voces inaequales composuit et collegit P. A. Hribar. Cena tem napevom za blagoslov je 75 kr. s poštnino vred in čisti dohodek je namenjen drugemu závodu, g. Monsg. Jeran-ovi dobrodelni ustanovi, študentovski kuhinji. Kakor je v pred omenjeni zbirki najti več najboljših melodičnih napevov Mohr-ovih, Witt-ovih, Schubiger-jevih in dr., tako je skladatelj tudi v to zbirko sprejel skladbe imenovanih glasbenikov, ter uverstil še druge od Schütke-ga, Böckeler-ja, Schmidt-a in dr. poleg svojih 12 izvernih kompozicij. Naj bi pevovodji cerkvenih zborov hitro posegli po tem ličnem delu, ki se tudi odlikuje po dovolj melodičnih in lepo, a ne težko harmonizovanih napevih, da bode g. skladatelj spodbuden nadaljeval zbirati in zlagati še druge cerkvene pesni za razne in posebne praznike, kakor jih nahajamo v ranjkega Rihar-ja obširnih zbirkah.

Razne novice.

Iz odboro ve se je vdovskega učiteljskega društva dné 3. novembra t. l. Predsednik g. prošt Jarc naznanja, da je g. Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem, vložil prošnjo, naj ga odbor sprejme za člana. Ker je prositelj svoji prošnji priložil vsled društvenih pravil določena pisma, zdravniško spričalo, krstni list, ter tako zadostil pogojem za sprejem, zato predlaga g. predsednik, naj odbor sklène, da se g. Lapajne uvrsti med člane, kar odborniki soglasno potrdé.

Po sklepu občnega zbora se društvena pravila v dotičnih paragrafi h spremené in določi, da se imajo tako popravljena in pregledana pravila izročiti tiskarju z opombo, da jih tiska na jedni strani v slovenskem in na drugi nemškim jeziku skupaj. Predno pa se delo dotiska, ima ga odbor predložiti v 5 kolekovanih iztisih slavni c. k. vladi v potrjenje. Dalje sklène odbor, poslati nekemu članu „ultimatum“, ker je sè svojimi doneski uže dljé časa zaostal in tudi svojih prostovoljnih obljub ne izpolni.

Istega dné je zborovalo tudi slov. učiteljsko društvo. — Do stalnega sklepanja ni prišlo, tedaj se ima razgovor nadaljevati 1. decembra t. l., — in s tem vabimo odbornike k seji ob navadni uri.

C. k. kmetijska družba Kranjska ima občni zbor 23. dné novembra 1881 v dvorani mestne hiše in se začne ob 9. uri dopoldne. — Program obravnavam: 1. Predsednik odpre zborovanje. 2. Poročilo o delovanji glavnega odbora. 3. Predlog družbenega računa za leto 1880 in proračuna za leto 1882; račun v nadrobni h razdelkih, ki je v pisarnici družbe kmetijske na ogled razpoložen. 4. Poročila in predlogi podružnic in predlogi posameznih družbenikov po propisu §. 19. družbenih pravil. 5. Poročilo o pogozdovanji Krasa. 6. Volitev predsednika, tajnika in enega odbornika na mesto po družbinih pravilih izstopivših. 7. Volitev častnih in dopisovalnih udov.

Pedagogičen kongres je bil to jesen na Laskem v Milanu. Med drugimi vprašanji je bilo tudi na dnevnem redu: ali se pri odgoji mladine more shajati brez pozitivne vere? Le jedna učiteljica je bila toliko pogumna, ali bolje, toliko verna, da je dokazovala, kako je vera potrebna pri odgoji mladine, da brez vere ni mogoče izrediti poštenih ljudi in dobri h državljanov. Vse je stermelo in gledalo na naučnega ministra Bacelis, kaj ta poreče. Ta pa se vzdigne ter reče, da je pri odgoji le treba pamet razvijati; izurjena in skušena pamet bode človeka spremljevala po njegovih potih v življenji. — Tako je terdil tudi pagan Sokrat, ki ni poznal razodenja Božjega, a kristjanu gre se deržati razodete vere, ta je zanesljivejši kažipot, kakor pamet, katero rade strasti prevpijejo.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gosp. Jakob Ukmar, učitelj v Goričah, stalno upokojen. Definitivni so postali gg.: France Medic v Jesenicah, Janez Vohinc v Šent-Vidu pri Zatičini in gdč. Antonija Junis v Lašicah. Gdč. Marija Stuhly je umeščena v Šent-Vidu pri Zatičini. Gosp. L. Vodopivec, dosihmal učitelj in duhovnik na Ubelskem, odhaja v Budanje. Gosp. France Bajec, dosihmal pomožni učitelj v Budanji, dobivši spričalo v Koprú, postaja II učitelj na Vremu (začasno). Gosp. J. Galè, sprašani učit. kand. je začasni učitelj pri sv. Jakobu na Savi.

»Laib. Schulztg.«